

SERINYÀ

1) Municipi del Gironès situat al límit d'aquesta comarca amb la Garrotxa, a la vall baixa del Ser i a la confluència d'aquest riu amb el Fluvià; 2) També és nom d'un veïnat del municipi de Caçà de la Selva (Gironès).

PRON. POP.: 1) *səriyá*, oït allí mateix per JCor. (1932) i també a Besalú (1936). 2) *səriyá* (Casac.).

DOC. ANT. 1) 979: *villa Siriniano* (Marca, 923); 1017: *Sirinano* (id., 999); 1182, 1208, 1362: *Seriniانو* (Monsalvatje, *Noticias hist.* xvi, 280); 1278: *Seriyano* (Alsius, *Nomencl.*, 220); 1316: *Serinya* (BABL iv, 471); 1359: *Sarinya* (CoDoACA xii, 101, 110).

ETIM. *SERENIĀNU derivat del NP llatí SERENIUS (Schulze, *Zu lat. Eigenn.*, 229) i ja indicat per Aebischer (*Études top. cat.*, 131-32) i confirmat per JCor. (E.T.C. i, 14). Se'n troben diversos parònims a les terres occitanes: *Serignan* a l'Erau (c^o de Besiers) i la Vaucluse; *Berre-de-Sérignan* (Drome); *Serignac* a Lot-et-Gar., Tarn-et-Gar., Gard, Lot (Skok, *Ortsn.*, 132-33).

El mateix ètimon ha deixat un parell de derivats: *Serinyadell* (també dit *riera de Serinya*), nom d'un afluent del Ser (*Gran Enc. Cat.*, s. v. *Serinya*), i *Serinanell*, nom d'un mas prop d'Orís (Plana de Vic), pronunciat *sərinənél* a Sta. Llúcia i *sərinél* al Campàs (altre mas del te. d'Orís), formes en les quals s'han produït dissimilacions (*ny-n > ny-d*), o bé una despalatalització de la *y* per dissimilació davant la lateral palatal següent, així *səriyanél > sərin(ən)él*. Cf. *Saranyana*. Ph. R.

SERÍS

El *səris*, mas vell a l'alt Emp., te. Maçanet (1931); és també cognom emp. (que conec de Peratallada, enq. de Pals, xxii, 188.20); com nom d'un cirerer en doc. de 989 «terra nostra --- cum ipso *cirisos*» (Bast.-Bass., 481, en un doc. de l'Arx. de la Catedral de Vic): reflectint la forma CERĒSIA, -SIUS que en ll. vg. substituï l'hellenisme CERASIA, com establí M-Lübke (*Einführung*, 153; REW, 1823; és forçada l'argumentació de Gulsoy en *DECat* ii, 714, per posar-ho en dubte).

CPT. *Coll-cirer* (o *kolşirés*, 1916, Ll. 23); collet en el Montnegre a l'entrada de la vall d'Horsavinyà, pujant de Calella), en la forma analògica *cirer(a)* que s'ha generalitzat en català. En canvi en la forma antiga en -is: Castell de Puigsuris, te. Camós (XLIV, 156; amb més dades en el quadern de camp): amb assimilació *u-e > u-u*. Per a un altre derivat de CERĒSIA, veg. *Surós* (< *Cereós*).

Suposo post-toponímic un cognom *Serís*, no localitzat. Dubtosos *Serisola* cognom val. (*AlcM*) sembla variant del dimin. *cirerola* (però cf. art. *Sererols*). *Pla-Sereso*, pda. de Catadau (xxx, 168.9), deu ser manlleu fronterer del cast. *cerezo*. Em donen *Sereix*, no confirmat, com *caserto* del te. d'Alacant: ¿potser relacionat amb les múltiples variants del nom de plan-

ta, sobretot valencià (fins a Crevillent), estudiat s. v. *serreig* (*DECat*), gramínia, però no hi coincideix la -rr- ni la -š, només *saris* 'xicoira' de l'anònim sevillà de c. 1100 (851b19) i -ais/-es del gascò i llgd. (851a55 ss.). Els quals, d'altra banda, podrien enllaçar amb el pre-romà *Sarais* (art. supra), o bé (de nou -rr-) amb *Sarraixó*, pda. munt. de Castanesa (851a11).

S'erm, V. Sa- Sernals, V. Sarnui Serni, V. Sant Serni Seró, V. Seròs Serona, -ona, V. Castellserà (Torre-serona) Seronero, V. S- (misc. moss.)

SERÒS amb SERÓ, CIREST, CIRÈS i altres parònims

Nom de lloc pre-romà, que agrupem amb SERÓ, CIREST, i algun altres noms pirinencs d'Aragó i Bearn, de radical comú, i de probable i comuna parentela ibero-basca.

1) SERÒS. Poble important del Segrià, a l'esq. del Segre, uns 25 k. al SO. de Lleida.

PRON.: *seròs*, a Maials i Llardecans (Casac. 1920); id. a Aitona, Llardecans, Alcarràs i Saidí (1933 ss.) (xlii, 51.2 etc., i enq. de 1935, vii, 32-3). No existeix altra pronúncia que aquesta, amb ò oberta. *Seròs*, *AlcM*, és un disbarat tan absolutament infundat com la seva etim. SOROS, ja denunciada en *DECat* viii, 835b33-37. *Gentilici*: *serossans* (Casac.; i en el poble mateix, Ll. j, 26, exc. 44).

MENCIONS ANT. 1120: *Seròs*, cit. junt amb *Gebut* (veg. art.) (Soldevila, *Hist. de Cat.* i, 141); 1149: id. (GGC, 129); 1172 (CoDoACA viii, 49); 1194: id. (Bofarull, *Condes Vind.* ii, 221); 1199: id. (BABL iii, 242); 1200: id. (BABL iii, 239); 1214: id. (MiretS., *Castellbò*, 176); 1285 (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* i, 217). En tots ells, *Seros* igual); 1302, en la carta de població d'Almatret: «totum planum *Almatret* situm infra termines ville de *Seros*» (Font Rius, *C. d. p.*, § 366, 8. 11); 1379: *Ceros* (CoDoACA xii, 20).

La terminació és el típic sufix pre-romà -össe, ibero-bascoide (E.T.C. i, 177; *Btr. z. Nfg.*, 1973, 202, 248-9).

2) SERÒS, homònim a la Conca de Tremp, pda. del terme de Talarn, travessada pel «Barranc de *Seròs*», afl. dr. de la N. Pallaresa, que hi desaigua al peu NE. de la vila (4°34' × 42°11'), provinent del te. de Gulp, sota el «Pont de *Seròs*»; del conjunt de la pda. en diuen «los *Serossos*» (pron. *seròsos*).

3) SERÓ, llogaret al Sud del Segre Mitjà, entre Agramunt i Ponts, agre. a Tudela. Evitarem de confondre'l amb *Ceuró*, de la Ribera Salada (agre. de Castellar, 30 k. al NE. de Seró) (del qual, veg. art. supra).¹

PRON.: *seró*, a Artesa i a La Sentiu (Casac. 1920); id. a Cabanabona 1931 (Ll. 29, 215), i en l'enq. de 1955 (xv, 156-159). La GGC i Madoz escriuen *Ceró* i en porten dades geogràfiques.